

EEN TWEEDE HOND EN DAN?

Het lijkt zo leuk, en vooral zo simpel. Je hebt een hond, en dan wil je er eentje bij. Misschien omdat de eerste op leeftijd komt en je dus alvast vooruit kijkt. Misschien omdat je hond zo dol is op andere honden en je dus een speelkameraad wilt. En meestal is het ook leuk en gaat het gewoon goed. Toch kunnen er heel wat problemen de kop opsteken waar je niet op gerekend had. In dit artikel zullen we enkele scenario's bespreken en de mogelijke gevolgen ervan.

Maar om te beginnen even in de herhaling:

Een hond is een roedeldier. Dat betekent dat hij van nature in een groep leeft. Deze leefvorm vindt hij ook bij de mens, waar hij samen met zijn baas een roedel vormt. Dit kan een roedel zijn van een baas en hond, maar ook van een gezin met meerdere kinderen, en eventueel andere huisdieren. In een roedel heerst een duidelijke rangorde, althans duidelijk voor de hond. Om die reden is het van belang duidelijk en consequent gedrag naar de hond toe te vertonen, zodat de hond weet waar hij aan toe is. De rangorde met andere huisdieren is iets waar wij vaak minder goed zicht op hebben als baas. Zo zijn poezen meestal hoger in rangorde dan honden, maar hoe ze dat aan elkaar duidelijk maken ontgaat ons over het algemeen.

Het voorgaande in aanmerking genomen is het dus meteen duidelijk waarom een tweede hond problemen kan geven: er komt een roedelgenoot bij. Op het moment dat er een pup in huis bij komt, zijn er meestal niet echt veel problemen. De meeste honden zullen zich even dreigend opstellen tegen de nieuwkomer, maar zodra de pup aangeeft dat hij begrijpt dat hij als pup zijnde niets te vertellen heeft, keert de rust weer. Het is overigens belangrijk dat de volwassen hond zich op een dergelijke manier kan manifesteren naar de pup toe. Indien de baas hem dit zou beletten, zou hem feitelijk verboden worden de pup de rangorde mede te delen, sterker nog, de baas zou de pup boven de volwassen hond stellen. Dit zou een zeer frustrerende situatie voor de hond zijn, die hierop alleen maar kan reageren door zich steeds sterker en dreigender naar de pup op te stellen. Niet doen dus, laat ze in het begin rustig hun gang gaan.

Zodra de pup zich onderdanig naar de volwassen hond opstelt is de orde hersteld. Deze onderdanigheid kan zich op verschillende manieren manifesteren. Zo kan de pup met de staart tegen de buik luid piepen wanneer de volwassen hond hem benadert, en hij kan de urine laten lopen. Dit is geen onzindelijkheid, maar een manier om aan te geven dat hij begrijpt dat puppen niets te vertellen hebben. Het mag dus niet bestraft worden! Urine is het visitekaartje van een hond, een soort vingerafdruk. Wanneer de volwassen hond de urine van de pup ruikt, zal hij meteen weten dat dit een jong, onbedreigend dier is, dat niet beschadigd mag worden. Dit ruikt hij trouwens ook aan de pup zelf, en hij ziet het aan de lichaamstaal van de pup. Bovendien is het duidelijk door het gepiep dat de pup produceert. Met dit piepen wordt aangegeven dat de pup ongevaarlijk is, iets wat oudere honden vaak ook nog doen tegen ranghogere honden. Het betekent dus niet dat er lichaamsdelen beschadigd worden! Volwassen honden voelen zich trouwens vaak onweerstaanbaar aangetrokken tot puppen, en dat is wederzijds. Honden zijn bijzonder sociale dieren die graag van alles op de hoogte zijn. Altijd rustig laten gaan, want het is goed voor de sociale ontwikkeling van beide. Indien de baas in zou grijpen op een dergelijk moment, zou er een conversatie verstoord worden, een duidelijk gesprek dat in hondentaal gevoerd wordt. Het is belangrijk dat u dit niet doet!

Zolang de pup een pup is, dus niet geslachtsrijp, doen zich over het algemeen geen problemen voor. Hoewel een volwassen hond een pup regelmatig op zijn plaats zal zetten, zal hij hem niets doen. Dat op zijn plaats zetten is voor de volwassen hond erg belangrijk, want hierdoor laat hij de pup merken dat hij hoger in de rangorde staat dan de pup. Tot een roedel behoren is van een hond van levensbelang. Als u een oudere hond corrigeert wanneer hij een pup op zijn plek zet, zegt u dus eigenlijk tegen de oudere hond dat hij onder de pup staat. Dat zou zeer tegennatuurlijk zijn, en de oudere hond zal dit dan ook niet begrijpen en er erg onzeker van worden. Hij gaat er immers van uit dat u, de baas en roedelleider, begrijpt hoe de rangorde werkt!

U laat de honden dus met rust als ze een discussie hebben.

Over het algemeen geeft dit geen problemen, maar die kunnen wel ontstaan als de pup ouder wordt en geslachtsrijp. Dit is de periode dat de jongste zal proberen of hij misschien op kan klimmen in het roedel. Dat is een natuurlijk gedrag en het kan met ruzie gepaard gaan. Kán, maar het hoeft niet. Er spelen nu nog andere factoren mee, namelijk het verschil in leeftijd tussen beide

honden, de natuurlijke dominantie van beide honden, en, een zeker niet onbelangrijke factor, het geslacht van de dieren.

Als het verschil in leeftijd grofweg meer dan een jaar is en de dieren zijn van verschillend geslacht, loopt alles meestal soepel. De oudste hond zal dan geestelijk al stabiel zijn en weet hoe dit aangepakt moet worden. Door zijn geestelijk overwicht zal de jongste over het algemeen weinig protest vertonen. Als de dieren van verschillend geslacht zijn is er meestal geen vuiltje aan de lucht. Reuen zullen teven vrijwel nooit iets doen. Teven weten dit en gedragen zich ernaar. Hoewel er nog veel discussie over is, weten we tegenwoordig dat in de natuur de roedelleider meestal een teef is. Dit is eigenlijk ook logisch: de teef is het belangrijkste voor de voortplanting en dus het voortbestaan van de soort. Daarom moet ze met respect behandeld worden en bovendien moet ze verdedigd worden. Vaak is de samenwerking tussen reu en teef voorbeeldig. Overigens weten en verwachten teven dat ze met respect behandeld worden door reuen en sommigen maken daar schaamteloos misbruik van. Vaak reageren teven hun frustratie af op reuen die in de buurt zijn, in de wetenschap dat dit ongestraft kan. Er is zelfs een geval bekend van een teef die een reu ernstig had toegetakeld omdat ze niet door hem gedekt wenste te worden. Toen de twee uiteindelijk uit elkaar werden gehaald had de reu behoorlijk wat hechtingen nodig. De teef had geen schrammetje...

Het is dus van belang dat uzelf in de gaten houdt of uw teefje wel een dame is of dat ze er met haar spreekwoordelijke handtasje op los mept. Er zijn wel degelijk reuen die zulke heren zijn, dat ze tegen dergelijk damesgeweld beschermd moeten worden.

Als het leeftijdsverschil groot is en de dieren van hetzelfde geslacht zijn, ontstaan er meestal ook geen problemen. De oudste is de baas en de jongste schikt zich ernaar. Soms zal de jongste de leiding over willen nemen als de oudste echt oud wordt, maar meestal vindt die oudste dat dan ook best.

Er kunnen wel moeilijkheden ontstaan als de dieren van hetzelfde geslacht zijn, zowel bij reuen als bij teven.

Hierover de volgende keer meer.

© Marjolein Roosendaal

EEN TWEEDE HOND. EN DAN?

Deel 2

U hebt een volwassen reu en u hebt een pup, ook een reu. Zolang de jongste niet geslachtsrijp was, ging alles prima. Maar nu is de jongste wat ouder, hij tilt zijn poot regelmatig op, hij begint te vegen na zijn ontlasting (een uiting van manifesterend gedrag: hij beseft wie hij is) en hij heeft minstens zoveel belangstelling voor de buurhond die loops is als uw andere reu. Dat is het moment waarop de problemen kunnen beginnen.

Meerdere reuen in huis. Sommige mensen zeggen dat het vragen om problemen is. Maar toch zijn er mensen die meerdere reuen hebben en waar alles pais en vree is. Hebben die mensen gewoon geluk?

Misschien is de oudste een macho en de jongste niet. Dan zullen er geen problemen ontstaan. Maar wat als de jongste ook zijn rechten wil laten gelden? Moet je ze dan hun gang laten gaan, met misschien als gevolg dat je iedere week bij de dierenarts zit om de gaten te laten hechten? Dat is niet aan te raden. Moet je ze maar laten castreren om van alles af te zijn? Dat is wel erg rigoureuus.

Laten we de mogelijkheden eens op een rijtje zetten.

Om te beginnen is van groot belang dat u zelf de rangorde zoals die er is bevestigd. Er zijn veel manieren om dat te doen. De ranghoogste van de twee, laten we aannemen dat hij ook de oudste is, heeft meer rechten. Zo mag hij eerder naar binnen dan de jongste, hij mag eerder eten dan de jongste, hij mag u als eerste begroeten. Het is van belang dat u als leider hier streng de hand aan houdt. De oudste laat u eerst naar binnen, u laat hem als eerste in de auto, u geeft hem als eerste zijn voerbak en u laat hem tijdens het wandelen als eerste los.

Als de heren alleen thuis zijn geweest en u komt binnen, begroet u als eerste de ranghoogste. Dit

geeft nog wel eens problemen, want vaak zult u bij binnenkomst twee ruziënde honden aantreffen.

De oorzaak hiervan is eenvoudig: de jongste probeert u als eerste te begroeten en de oudste accepteert dit gedrag niet. Uw eerste reactie zal vaak zijn dat de oudste gecorrigeerd wordt omdat hij de jongste afsnauwt. Dat is absoluut verkeerd. Hoe moeilijk het ook is voor u als baas, de jongste moet gecorrigeerd worden in dit geval. De ranghoogste heeft het recht u als eerste te begroeten en de laagste moet wachten. Als hij niet wil wachten, heeft de andere hond het recht hem hierom te corrigeren. Zou u als baas de oudste corrigeren, dan zegt u feitelijk tegen hem dat hij geen ranglagere op zijn plaats mag zetten. Zo'n reactie is niet alleen verwarrend, vaak zal de ranghoogste even later zijn frustratie afreageren op de andere hond, omdat hij door u gedwongen werd tegennatuurlijk te reageren. Zo wordt een vicieuze cirkel gecreëerd, want de baas zal de hoogste wéér straffen en die hond zal zijn frustratie wéér kwijt moeten.

Als u de rangorde op een goede manier wilt bevestigen, negeert u de ranglaagste hond dus en begroet u de ranghoogste het eerst.

Als u op deze manier consequent te werk gaat, zullen er niet snel problemen ontstaan.

Toch kan het gebeuren dat de jongste probeert wat hogerop te komen.

Dergelijke ruzies kunt u laten gaan, maar u kunt ook ingrijpen. Tenslotte maakt de roedelleider uit of er gevochten wordt, en die roedelleider bent u. Zorg wel dat degene die begint met uitlokken, en dat zal vrijwel altijd de ranglaagste zijn, de correctie krijgt.

Vaak zullen rangorderruzies eerst ontstaan om ogenschijnlijk simpele dingen: de één heeft een botje en de ander wil dat hebben. Als u hierover geen discussie wilt, kunt u een aantal dingen doen: u stuurt beide honden naar hun mand en geeft de oudste het botje, of u kunt het botje gewoon afpakken. U dient zich te realiseren dat wanneer er eenmaal ruzies ontstaan om dingen als botjes of speeltjes, er in feite een discussie over de rangorde is begonnen.

U zult merken dat dergelijke ruzies van karakter veranderen zodra de jongste geslachtsrijp is. Zolang de jongste nog een pup was, accepteerde de ranghoogste erg veel. Waarschijnlijk vond u dat lief en aandoenlijk. De reden voor dit tolerante gedrag is echter niet dat uw oudste zo'n lieve hond is, maar het feit dat een pup niet bedreigend is voor een volwassen hond. Bij wijze van opvoeding zal hij af en toe op zijn plek gezet worden, maar vaak gaat dat zo vriendelijk en reageert de jongste zo direct met onderwerping, dat dit niet gezien wordt als rangordediscussie. Toch is dit hier het begin van. Leer de pup dus dat ook u niet accepteert dat er botjes of speeltjes gepikt worden. En als het toch gebeurt, straf de hoogste dan niet als hij de pup corrigeert.

Als een pup iets af wil pakken en de oudere hond gromt, staat deze in zijn recht.

Heb vertrouwen. Uw pup wordt alleen maar manieren bijgebracht.

Als de ruzie een teef betreft, en dit hoeft niet per se een loopse teef te zijn, is het verstandigste ze te laten gaan, bij voorkeur buitenshuis. Dit omdat ze dan niet de steun van hun eigen territorium hebben, waardoor ze zich minder heftig zullen uiten. Het is hoe dan ook niet verstandig om twee reuen die ruzie om een teef hebben met die teef in één kamer te laten, althans niet als u om uw meubilair geeft.

Het is belangrijk dat u zich realiseert dat zo'n ruzie ontstaat omdat er meningsverschil is over de rangorde. Een reu die duidelijk lager staat dan een andere zal het niet in zijn hersens halen een teef het hof te maken als een duidelijk ranghogere reu in de buurt is. Honden zijn vrij bezitterig aangelegd, maar ze zijn zeker niet levensmoe. Formaat speelt in dergelijke zaken niet mee, er zijn vele kleine hondjes die het dapper als leeuwen opnemen tegen honden die vijf tot tien keer zo zwaar zijn. Een hond beseft in dergelijke zaken niet wat zijn formaat is, het gaat om zijn natuurlijke aanleg. Er zijn Duitse herders die op hun rug gaan voor kleine keeshondjes, en er zijn teckels die hardnekkig (en succesvol) Duitse doggendames het hof maken. Het formaat van een hond zit dus puur tussen zijn oren.

Als uw eigen twee reuen dus constant ruzie hebben over een leuk teefje uit de straat, hebben ze feitelijk een meningsverschil over wie boven wie staat. Dit soort ruzies is voor uzelf een goede graadmeter om te zien hoe de rangorde op dat moment is. Zolang de hond die telkens als winnaar uit de strijd komt de hond is waarvan u denkt dat hij ranghoogste is, gaat alles goed. U kunt uw honden daarnaar behandelen en ze zullen deze behandeling accepteren. Als u merkt dat de jongste zich niet meer afzijdig houdt en zich ook niet langer af laat snauwen, is het tijd u af te vragen of de jongste qua aanleg misschien in aanmerking komt voor een hogere plek dan zijn

roedelgenoot. Begint de jongste in huis ook meer rechten op te eisen? Probeert hij uit de bak van de andere hond te stelen? Pakt hij speeltjes af? Ligt hij in de mand van de ander? Als hij de ander in huis afsnauwt, druipt deze dan af?

Als u deze signalen ziet, is de tijd voor een rangordewisseling waarschijnlijk daar. Let op, dat u hierover minstens vrij zeker bent, en vraag desnoods advies aan een expert. Als u zich vergist kan het op behoorlijke ruzie uitdraaien. Stel dat u zeker genoeg bent om de jongste te promoveren, dan kunt u de patronen verwisselen. U draait de rollen van de twee om en kijkt hoe de oudste hierop reageert. Als de jongste inderdaad hoger in de rangorde is geklommen, zult u binnen enkele dagen merken dat de oudste het best vindt dat hij gedegradeerd is. Als hij niet probeert voor te dringen bij het naar buiten of naar binnen gaan, als hij moeiteloos zijn mand opgeeft, als hij uit zijn bak laat eten en als hij zijn roedelgenoot de honneurs laat waarnemen als het leuke teefjes betreft, dan kunt u ervan uitgaan dat hij de pijp aan Maarten geeft. Er zijn veel reuen die het best vinden als de ander de zaak overneemt. Tenslotte is de ranghoogste degene die altijd op moet letten, en vooral als de oudste wat ouder is zal hij het wel best vinden.

Als de oudste de wisseling niet accepteert, kan er ook iets anders aan de hand zijn. Er zijn ook reuen die wel degelijk de baas blijven over de andere hond, maar die gemakzuchtig de ander het vuile werk op laten knappen.

Er is een geval bekend van een groep van drie reuen, waarvan de oudste alles door de rest liet regelen. De andere twee liepen buiten voorop en waren thuis degene die het erf verdedigden en alle vuile klusjes opknaptten. Als het buurtteefje loops werd hielden zij alle reuen uit de buurt. Maar als het teefje willig was en gedekt kon worden, verrees de oudste als een feniks uit zijn stoffige hoekje. Hij, en niemand anders had rechten. De andere twee reuen zaten dan wat knullig achteraf en ondernamen geen enkele poging de teef het hof te maken. Ze wisten waar ze stonden.

Een dergelijk verschijnsel komt ook wel eens voor als er meerdere reuen bij elkaar wonen en alle zijn dekreuen. Er zijn reuen die het niet in hun hersens zullen halen een teefje te dekken zolang de ranghogere reu in de buurt is, ook al is de ranghogere reu in een andere kamer. Zo'n hond wordt er vaak, ten onrechte, van beschuldigd dat hij niet dekken kan. Wie toch een dekking wil van zo'n reu, doe er beter aan de betreffende reu naar de teef te brengen, zodat hij zich aan het gezag van zijn ranghogere kan onttrekken. Anders zal er moeilijk een dekking tot stand komen. Over het karakter van zo'n reu kunnen we alleen maar zeggen dat hij zijn plaats kent en zich dus aan de regels houdt.

Hoewel er dus problemen kunnen ontstaan tussen reuen in één huis, is het verschil met teven groot. Groot genoeg om er een apart artikel aan te wijden. De volgende keer dus over het hoe en waarom van tevenruzies.

© Marjolein Roosendaal

EEN TWEEDE HOND. EN DAN?

Deel 3

U hebt een teef en u wilt er eentje bij. U hebt geen zin in Wildwesttafereel als er eentje loops is, dus u kiest voor een tweede teef. Reuen hebben de naam dat ze eerder vechten dan teven, dus twee teven, dat zal wel geen problemen geven. Toch?

Helaas is dat niet waar. Teven zijn meiden. Als ze ruzie hebben zijn het zelfs goedkope straatmeiden, met een hoop gegil en gekrijs en harentrekkerij. Ruzie tussen teven is zo totaal anders dan ruzie tussen reuen dat we er een apart artikel aan wijden.

Als reuen ruzie hebben om een plek in de rangorde, lopen ze vaak eerst wat te grauwen en te snauwen, maar binnen niet al te lange tijd vechten ze het uit, meestal zonder echte schade, en als de uitslag bekend is, is het klaar.

Misschien dreigen ze af en toe nog naar elkaar, maar meestal is het niet meer dan dat. Bij teven gaat dat wel even anders. Tevenruzies zijn niet bepaald damesachtig, en teven lijken vaak zelfs wrokkig te kunnen zijn. Waar reuen mopperen en stoer doen, lopen teven te bitsen en te katten. Teven kunnen vaak echt lopen drammen en zeuren tegen elkaar. En teven hechten over het algemeen veel meer aan een duidelijke rangorde en laten dat ook merken. Dat komt door het

volgende:

We weten dat in de natuur de teef meestal de roedelleider is. We weten ook dat teven in ere moeten worden gehouden in verband met het voortbestaan van de soort. Want teven zijn degenen die zwanger raken. Maar alleen de ranghoogste teef raakt over het algemeen zwanger. Niet omdat de reuen uit het roedel de andere teven niet willen dekken, maar omdat voortplanten het alleenrecht is van de ranghoogste dieren.

De ranghoogste reu mag dekken. We weten uit het artikel over reuen onderling, dat dit vaak ver doorgevoerd wordt, ook bij onze gedomesticeerde huishonden. De ranghoogste teef mag gedekt worden. Als het roedel leeft in het land van overvloed, met andere woorden, als er voldoende voedsel voorhanden is, dan mag er nog een teef gedekt worden. Zolang er de zekerheid is dat alle pups voldoende te eten zullen hebben, is dat geen probleem in de natuur.

Bij onze huishonden is er wel iets veranderd. Teven worden twee maal per jaar loops, en wij beslissen wie er gedekt mag worden.

Dit is voor de hond een onnatuurlijke toestand, maar honden passen zich al eeuwen goed aan, en ook hiermee is dit het geval.

Als u twee teven hebt zullen ze beide loops worden, en als u ze laat dekken zullen ze over het algemeen beide drachtig raken.

Toch is diezelfde loopsheid vaak het punt waarop de problemen tussen de beide dames beginnen. Vanaf het moment dat de jongste teef loops wordt kan zij gedekt worden. En voortplanten is een recht dat voorbehouden is aan de hoogste in de rangorde. Loopsheid is dan ook de reden voor een andere teef om de jongste nu eens even goed op haar plaats te zetten.

Een veel voorkomend verschijnsel bij teven is dan ook rijgedrag. Vaak reageren mensen hier wat lacherig en gegeneerd op. Soms hoor je opmerkingen over "lesbische" honden of over honden die het niet helemaal snappen. Ik moet u teleurstellen: Het zijn de bazen die het niet snappen. Voortplanten is het recht van de ranghoogste, en voortplanten betekent dekken. Wanneer een teef haar huisgenote tracht te dekken, is zij niet lesbisch, zij maakt de andere teef duidelijk dat zij hoger in rang is. Een voorbeeld:

Een roedel van drie teven. Teef A is de baas, teef B staat op de tweede plaats en teef C is de laagste in dit roedel.

Wanneer teef A loops is, zal geen van de anderen haar proberen te dekken. Als teef B loops wordt, zal teef A haar dekken, maar teef C niet. Als teef C tenslotte loops wordt zal zij gedekt worden door teef A, en als ze veel praatjes heeft (neiging tot dominant gedrag dus) ook door teef B.

Dit is een duidelijke rangorde. Als teef C één van haar roedelgenotes probeert te dekken zal ze worden gecorrigeerd. Als zij haar plaats kent zal zij dit niet proberen.

Als uw twee teefjes dit gedrag vertonen, zijn ze dus niet abnormaal. Als er buiten op andere honden "gereden" wordt, weet u nu dus dat dit niet betekend dat u een lesbische hond heeft, integendeel, u hebt een hond die de gedragsregels van honden kent. Toch is ingrijpen geen gek idee. Honden die op allerlei andere honden proberen te rijden waar u bij bent proberen eigenlijk uw gezag te ondermijnen. De roedelleider heeft het volste recht dit te verbieden. In de natuur is een dergelijke uiting om rangorde te bevestigen heel gewoon. Het komt bij allerlei diersoorten voor, en uw hond is niet gedragsgestoord. U bent dus een goede en duidelijke roedelleider wanneer u dit gedrag herkent en binnen de perken houdt.

Maar nu hebt u twee teven die constant ruzie hebben over botjes, voerbak en mand. Met andere woorden, de laagste probeert hogerop te komen. Een groot verschil met reuen is de manier waarop teven ruzie maken. Niet alleen vechten teven feller, ze vechten ook serieuzer. Is bij reuen het risico van wonden niet bijzonder groot, bij teven is dit zeker wel het geval. Het is dus zaak ervoor te zorgen dat uw teven onderling een goede verstandhouding hebben. Zolang u als baas zorgt voor duidelijkheid, zal dat het geval zijn. Laat u de aandacht verslappen, dan kan een ruzie tussen teven uitlopen op een bloedbad. Mensen die denken dat teven liever zijn dan reuen moet ik helaas uit de droom helpen: over het algemeen zijn teven kattenkoppen en reuen zijn "heren". Het is dus wijs te zorgen dat niet de ranghoogste gecorrigeerd wordt als de laagste allerlei privileges probeert te krijgen. Als uw teven vaak ruzie maken is het verstandigste te zorgen dat er geen botjes en speeltjes binnen hun bereik zijn als u er niet bij bent. Als u er wel bij bent kunt u ingrijpen wanneer dit nodig is.

Over het algemeen zal een groot leeftijdsverschil weinig problemen geven, een klein leeftijdsverschil meer problemen. Maar hoe dan ook is het zaak dat u zelf goed op blijft letten. Zorg dat de honden hun eigen plaats hebben en zorg ook dat ze niet constant elkaars mand proberen in te pikken. Houdt de algemene regels aan: de ranghoogste het meeste: ze mag het eerste naar binnen en naar buiten (maar na uzelf natuurlijk), ze mag als eerste eten, als eerste in de auto enzovoorts. Let vooral goed op als een van beiden loops is: de hormonen zorgen vaak voor extremer gedrag dan gemiddeld. En zorg ervoor dat beide honden goed luisteren: als een hond normaal niet luistert, zal hij/zij dat bij een ruzie al helemaal niet doen. Als u met één van beide teven een nestje fokt, wees dan extra voorzichtig! De hormonen kunnen van een teef een ware duivelin maken, en de teef zonder pups kan proberen zich met de pups te bemoeien, hetgeen soms zelfs een dodelijke afloop kan hebben voor de pups. Laat dus nooit een teef alleen bij een nest dat niet van haar is!

Het is belangrijk te weten dat zelfs dit geen abnormaal gedrag is.

Een hond is geen mens, maar een hond met hondengedrag. Respecteer dat en realiseert u zich dat al die instincten en gedragingen bij honden horen, zoals wij de onze hebben. En die levenswijzen zijn, mede door ons beider aanpassingsvermogen, heel goed te combineren.

Het allerbelangrijkste is te onthouden dat honden zeer sociale dieren zijn, die uitstekend kunnen communiceren. Als dat niet zo was, waren honden duizenden jaren geleden al uitgestorven doordat ze elkaar uitgemoord zouden hebben. Het feit dat dit niet het geval is bewijst dat zij goed werkende gedragsregels hebben. Wanneer het fout gaat is dit een communicatiestoornis van onze kant, niet van die van uw hond. Wij zijn tenslotte degenen die vreemde talen kunnen leren...

© Marjolein Roosendaal